

СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Анотація. В статті розглядається проблема формування інвестиційних ресурсів підприємства. Метою статті є дослідження теоретичних і практичних аспектів інвестиційних ресурсів як основи формування інвестиційної стратегії підприємства.

Ключові слова: інвестиції; інвестиційні ресурси; стратегія; інвестиційна стратегія; фінансова стратегія.

STRATEGY OF FORMATION OF INVESTMENT RESOURCES OF THE ENTERPRISE

Abstract. The problem of formation of enterprise investment resources is considered in the article. The aim of the article is to study the theoretical and practical aspects of investment resources as the basis for forming an investment strategy of the enterprise.

Keywords: investment; investmen; resources; strategy; investment strategy; financial strategy.

Здійснення інвестиційної діяльності є необхідною умовою стабільного функціонування і розвитку підприємства. Однак збільшення масштабів інвестування без досягнення прийнятного рівня його ефективності не забезпечує отримання необхідного економічного результату. Визначальний вплив на ефективність інвестиційної діяльності мають процеси формування і використання інвестиційних ресурсів підприємства. Інвестиції є одним з найважливіших і дефіцитних ресурсів національної економіки. Даний ресурс визначає процес інновацій, якість і конкурентоспроможність товарів на ринку, збільшує кількість робочих місць, підвищуючи зайнятість населення і рівень його життя.

У загальному вигляді під інвестиційними ресурсами розуміється частина фінансових ресурсів, а також всі види грошових і інших активів, залучених в якості вкладень в об'єкти (інструменти) його господарської діяльності, що забезпечують його розвиток, для отримання прибутку і досягнення іншого економічного або іншого ефекту від інвестування. Джерелами фінансування інвестицій можуть бути власні, позикові, залучені кошти, іноземні інвестиції, бюджетні кошти. Останнім часом велика увага приділяється грантам як джерелу інвестиційних ресурсів. Існує багато класифікацій джерел формування інвестиційних ресурсів. Зокрема в законі України «Про інвестиційну діяльність» зазначено, що інвестиційна діяльність може здійснюватися за рахунок [1]:

- власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо);
- позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);
- залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);
- бюджетних інвестиційних асигнувань;
- безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян.

Багато вчених поділяють інвестиційні ресурси поділяються на внутрішні та зовнішні (рис. 1).

Структура джерел фінансування формується залежно від багатьох чинників, зокрема від оподаткування доходів підприємств, темпів зростання реалізації товарної продукції та їх стабільності, структури активів підприємств, стану ринку капіталу, відсоткової політики комерційних банків, рівня управління фінансовими ресурсами підприємства, стратегічних цільових фінансових рішень. Отже, одним із найважливіших завдань підприємства є вибір оптимальних способів фінансування його поточної діяльності та нових інвестиційних проектів [3, с.129].

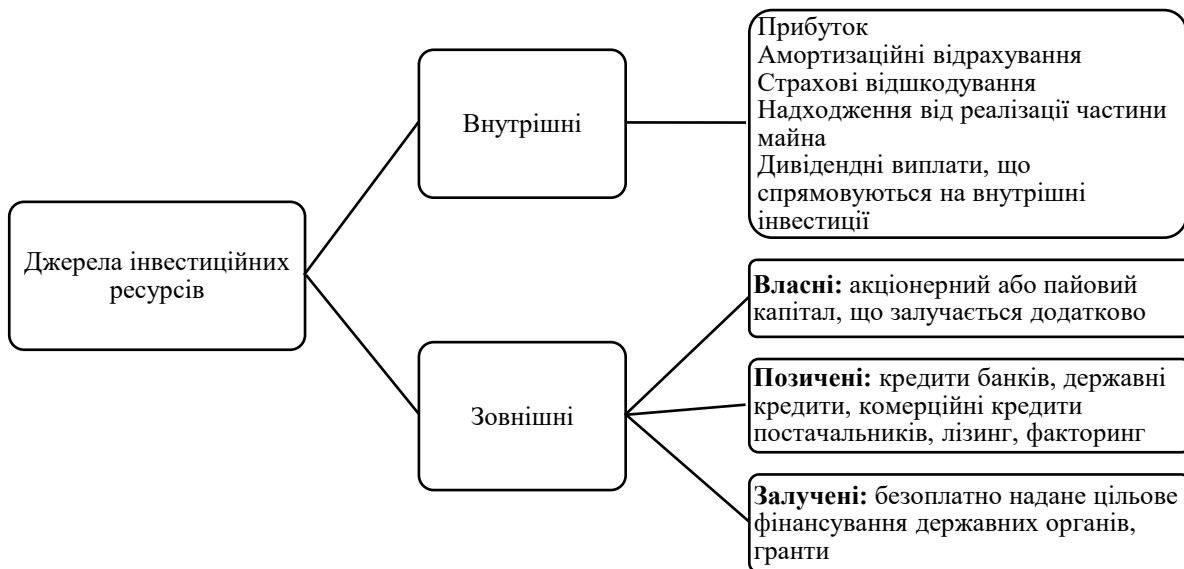

Рис. 1. Джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства

Слід зазначити, що ефективне управління інвестиційними ресурсами повинно здійснюватися на основі стратегічного підходу. Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів безпосередньо пов'язана з успішним і ефективним розвитком підприємства. Вона визначає механізми забезпечення інвестиційних цілей, дозволяє оцінити інвестиційні можливості організації, виявляє наявність власних джерел фінансування, визначає можливість реалізації нових непередбачених інвестиційних проектів тощо.

Стратегія формування інвестиційних ресурсів підприємства є складовою частиною фінансової стратегії підприємства в цілому, а в її складі - стратегії формування фінансових ресурсів та інвестиційної стратегії. Інвестиційну стратегію можна представити як генеральний напрямок інвестиційної діяльності підприємства, проходження якого в довгостроковій перспективі має привести до досягнення інвестиційних цілей і отримання очікуваного інвестиційного ефекту. Розробка інвестиційної стратегії базується на визначенні довгострокових пріоритетів розвитку підприємства, визначення цілей розвитку, оцінці та виборі найбільш перспективних і вигідних напрямів вкладень капіталу, стратегічних альтернатив [2]. Розробка інвестиційної стратегії дозволяє спрогнозувати ті чи інші несприятливі умови в зовнішньому інвестиційному середовищі і дозволяє виробити механізми реакції на них; допомагає визначити конкурентні переваги.

Формування інвестиційних ресурсів носить регулярний, безперервний характер і супроводжує всі стадії життєвого циклу підприємства. Формування інвестиційних ресурсів є головною умовою реалізації інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства, нерозривно пов'язано з його цілями та основними напрямками.

Стратегія формування інвестиційних ресурсів спрямована на залучення капіталу з різних джерел на основі обґрунтування інвестиційних проектів та їх фінансової підтримки. При цьому для кожного інвестиційного проекту форми залучення капіталу можуть мати різних характер.

Стратегія формування інвестиційних ресурсів підприємства являє собою сукупність стратегічних цілей і управлінських рішень по їх досягненню, що включають вибір необхідного обсягу залучення інвестиційних ресурсів; визначення оптимальної структури джерел їх формування з урахуванням галузевих особливостей підприємства, найбільш ефективних організаційних форм і методів фінансування інвестиційної діяльності з позицій збільшення його вартості і мінімізації рівня фінансових та проектних ризиків [4].

У процесі формування інвестиційних ресурсів потрібно визначити, чи достатнім потенціалом володіє підприємство для того, щоб скористатися інвестиційними можливостями, а також виявити, які внутрішні характеристики послаблюють діяльність підприємства. Для цього доцільно використовувати методи стратегічного аналізу:

- SWOT-аналіз;

- PEST-аналіз;
- 5 конкурентних сил М. Портера;
- аналіз життєвого циклу продукту і галузі;
- вимірювання та прогнозування місткості ринку;
- ланцюжок створення цінності;
- техніки аналізу внутрішнього середовища.

Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів підприємства включає сукупність етапів, які дозволяють приймати найбільш ефективні та економічно обґрунтовані управлінські рішення (рис.2).

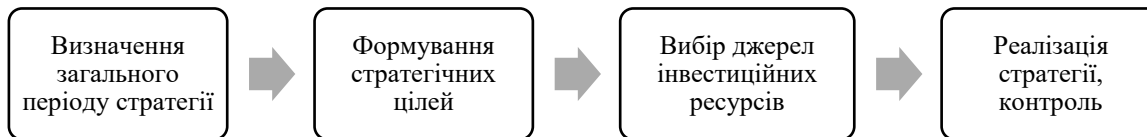

Рис. 2. Етапи розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів

Вагоме значення має вибір джерел інвестиційних ресурсів, який передбачає виявлення потреби в інвестиційних ресурсах, визначення їх основних характеристик. До останніх слід віднести: обсяг необхідних інвестиційних ресурсів, часовий період появи необхідної потреби в інвестиційних ресурсах, бажаний термін залучення потрібних інвестиційних ресурсів, цільове призначення.

Стратегія формування інвестиційних ресурсів підвищує ефективність інвестиційної діяльності підприємства і привертає увагу потенційних інвесторів до неї. Особливістю процесу формування інвестиційних ресурсів є його регулярний характер. Вагоме значення відіграє вибір джерел інвестиційних ресурсів, серед яких виділяють власні, позикові, залучені кошти, іноземні інвестиції, бюджетні кошти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України. *Відомості Верховної Ради України* .1991. №47. С. 646
2. Бланк И.А. Управление финансовыми ресурсами. М.: Омега. Л: Эльга. 2011. С. 96.
3. Цигиль І.Я. Джерела формування інвестиційних ресурсів сучасного підприємства . Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 660 с.
4. Товт Т.Й. Особливості фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 3(81). С. 102-108.

Лариса Володимирівна Олійник, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: olelora777@gmail.com

Larisa V. Oliynyk - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Corporate and Spatial Economics, Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia, e-mail: olelora777@gmail.com